

A/PNL/214
6.04.2026

ÎNTREBARE PARLAMENTARĂ

Nr.4753A/06.04.2026

Către: Domnul Ambrozie-Irineu Darău, Ministrul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului

De la: Sebastian-Ioan Burduja, Deputat PNL, Circumscripția Electorală Nr. 42 București

Obiectul întrebării: 615 milioane de euro, trei mine strategice și nicio lopată în pământ – stadiul proiectelor românești de materii prime critice incluse pe lista strategică a Comisiei Europene (grafit, magneziu, cupru) și capacitatea statului de a transforma finanțarea în producție

Stimate Domnule Ministru,

În martie 2025, Comisia Europeană a adoptat, în premieră, o listă de 47 de proiecte strategice menite să consolideze capacitățile europene de aprovizionare cu materii prime critice, în aplicarea Regulamentului (UE) 2024/1252 privind materiile prime critice (Critical Raw Materials Act – CRMA). Trei proiecte din România au fost incluse pe această listă, cu o finanțare europeană anticipată de 615 milioane de euro și cu beneficii de autorizare accelerată – termenul de acordare a autorizațiilor fiind limitat la 27 de luni pentru proiectele de extracție, față de 5-10 ani în procedura standard.

Mai mult, în spațiul public, de la nivel decizional, au apărut anterior informații că aceste proiecte sunt finanțate din fonduri europene – ca și cum această finanțare este deja certă. Se pare că lucrurile nu stau astfel.

Cele trei proiecte sunt: SALROM Baia de Fier (județul Gorj) – investiție de 200 de milioane de euro pentru extragerea și prelucrarea grafitului, cu o producție estimată de 15.000 de tone pe an, proiect prezentat de ministrul Economiei de la acea dată, Bogdan Ivan, drept „100% românesc”, SALROM fiind companie aflată în portofoliul Ministerului Economiei; Verde Magnesium Extraction (județul Hunedoara) – investiție de 115 milioane de euro pentru extragerea magneziului; și ROVINA (județul Hunedoara) – investiție de 300 de milioane de euro pentru extragerea și rafinarea cuprului și aurului, cu o producție estimată de 20.000 de tone de cupru concentrat pe an, ceea ce ar crește producția europeană de cupru cu 2,3%.

Aceste proiecte nu sunt simple investiții miniere. Sunt piese ale unui puzzle geopolitic și industrial de prim rang. Grafitul este componentă esențială a bateriilor lithium-ion – fiecare baterie de vehicul electric conține în medie 50-100 kg de grafit. În prezent, peste 90% din grafitul prelucrat la nivel mondial provine din China, o dependență pe care Uniunea Europeană

a calificat-o drept vulnerabilitate strategică majoră. Grafenul – derivat din grafit – este considerat „materialul-minune” al secolului XXI, cu aplicații în electronică flexibilă, materiale compozite, stocare de energie, filtrare a apei și biomedicină. O exploatare de grafit la Baia de Fier ar poziționa România ca furnizor strategic european de grafit natural și, potențial, ca platformă de producție a grafenului.

Magneziul este al treilea cel mai utilizat metal structural din industrie, esențial pentru industria auto (aliaje ușoare), aeronautică, electronică și apărare. Uniunea Europeană importă aproape integral magneziul din China – în 2022, criza de aprovizionare a demonstrat cât de fragilă este această dependență. Cuprul este indispensabil tranziției energetice – rețelele electrice, turbinele eoliene, vehiculele electrice, microconductorii și infrastructura de telecomunicații au toate ca element comun cuprul.

România deține, conform declarațiilor ministrului Energiei Bogdan Ivan, 16 din cele 32 de elemente critice la nivel european, resurse care se găsesc doar pe teritoriul românesc și cel mult într-un alt stat membru UE. Această poziție naturală unică nu valorează nimic dacă rămâne în subsol. Valoarea se creează prin extracție, prelucrare, rafinare și integrare în lanțurile industriale europene. A trecut un an de la includerea pe lista strategică. Întrebarea legitimă este: unde sunt aceste proiecte?

Având în vedere aceste considerente, în temeiul art. 112 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și al art. 194-201 din Regulamentul Camerei Deputaților, cu modificările și completările ulterioare, vă adresez, în scris, următoarele întrebări:

1. Care este stadiul actual al fiecăruia dintre cele trei proiecte strategice de materii prime critice incluse pe lista Comisiei Europene? Solicit, pentru fiecare proiect (SALROM – grafit, Verde Magnesium – magneziu, ROVINA – cupru/aur), indicarea: stadiului de autorizare (studiu de fezabilitate / evaluare impact mediu / autorizație de construcție / execuție); stadiului de finanțare (acordul de finanțare cu CE semnat / în negociere / nedemarat); termenului estimat de punere în funcțiune; și oricărei probleme sau blocaj identificate.
2. Proiectul SALROM Baia de Fier – prezentat ca „100% românesc” – a avansat din stadiul de concept anunțat în martie 2025? SALROM a depus cererea de autorizare? A fost demarată procedura de evaluare a impactului asupra mediului? A fost realizat studiul de fezabilitate detaliat? Care este structura de finanțare: grant UE, cofinanțare de la buget, credit, capital propriu? SALROM dispune de capacitatea managerială și tehnică de a implementa o investiție de 200 de milioane de euro?
3. Regulamentul CRMA prevede un termen de autorizare de maximum 27 de luni pentru proiectele de extracție incluse pe lista strategică. Termenul a început să curgă? Dacă da, din ce dată? Câte luni au trecut și ce progres s-a realizat în procedura de autorizare?

Există riscul depășirii termenului de 27 de luni și, implicit, al pierderii statutului de proiect strategic?

4. Ministerul Economiei a constituit o echipă de proiect dedicată pentru gestionarea celor trei investiții strategice, așa cum impune importanța lor? Cine coordonează implementarea la nivel ministerial? Există un punct unic de contact (single point of contact) desemnat conform cerințelor CRMA pentru facilitarea autorizării?
5. Proiectul de grafit de la Baia de Fier include o componentă de prelucrare și rafinare a grafitului pe teritoriul României, sau se limitează la extracție primară, urmând ca rafinarea să se facă în afara țării? Există un plan pentru dezvoltarea unei capacități de producție de grafen pornind de la grafitul extras? Dacă nu, de ce nu – în condițiile în care valoarea adăugată a grafenului este de ordinul sutelor de ori mai mare decât cea a grafitului brut?
6. Care este piața-țintă pentru grafitul, magneziul și cuprul extrase din România? Există contracte preliminare (offtake agreements) sau scrisori de intenție semnate cu potențiali cumpărători industriali – producători europeni de baterii (Northvolt, ACC, Samsung SDI), producători auto, companii din sectorul apărării? Fără angajamente comerciale ferme, proiectele riscă să producă materii prime fără piață garantată.
7. România a accesat efectiv oricare din mecanismele financiare prevăzute de Regulamentul CRMA pentru proiectele strategice – garanții InvestEU, granturi din fondurile de coeziune, finanțare BEI, scheme de ajutor de stat notificate Comisiei? Dacă nu, de ce nu, la un an de la includerea pe lista strategică? Și de ce au fost declarații publice ale decidenților anteriori în acest sens?
8. Proiectul ROVINA (cupru și aur, 300 milioane EUR) implică o componentă de rafinare pe teritoriul României. Există în prezent în România capacitatea industrială de rafinare a cuprului la nivel de catod (cupru rafinat 99,99%)? Dacă nu, proiectul include construcția unei astfel de capacități? A fost identificat un partener tehnologic?
9. Ce măsuri a luat Ministerul Economiei pentru securizarea lanțului de aprovizionare cu forță de muncă calificată în industria minieră și metalurgică, în condițiile în care aceste sectoare au suferit decenii de dezindustrializare, iar personalul cu experiență a îmbătrânit sau a emigrat? Există programe de formare profesională dedicate, în parteneriat cu universitățile sau cu liceele tehnice din Gorj și Hunedoara?
10. Cum se integrează cele trei proiecte de materii prime critice în Strategia pentru Industria Națională de Apărare și în programele SAFE? Grafitul, magneziul și cuprul sunt toate materii prime cu utilizare duală (civilă și militară). Ministerul Economiei a evaluat sinergia între producția de materii prime critice și nevoile industriei de apărare?
11. Care este riscul ca proiectele să fie blocate prin litigii de mediu similare celor care afectează proiectele hidroenergetice? Zona Gorj și zona Hunedoara sunt ambele zone cu situri Natura 2000 în vecinătate incluse abuziv, de-a lungul timpului, la solicitarea unor ONG-uri de mediu. De asemenea, există un risc tot mai accentuat de ecoterorism asupra acestor viitoare exploatare, respectiv de atacuri și acte de sabotare pe aria

șantierelor de exploatare. Ministerul Economiei a lucrat preventiv cu Ministerul Apărării Naționale și Ministerul Afacerilor Interne pentru prevenirea unor astfel de scenarii?

Cu respectul meu,

Sebastian-Ioan BURDUJA

Deputat PNL